

**НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

**Силабус
навчальної дисципліни
«ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЖЕЖ»**

Інститут	Пожежної та техногенної безпеки
Кафедра	Автоматичних систем безпеки та електроустановок
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Обсяг навчальної дисципліни	3 кредити ЕКТС/90 год.
Тип навчальної дисципліни	Професійна обов'язкова
Навчальний семестр	Другий
Форма здобуття вищої освіти	Заочна
Мова викладання	Українська
Викладач	 Олійник Володимир Вікторович, начальник кафедри автоматичних систем безпеки та електроустановок, доктор технічних наук, професор. Наукові інтереси стосуються дослідження пожеж, методика проведення пожежно-технічних експертиз пожежної безпеки електроустановок та систем пожежної сигналізації. Має 281 публікацію, з них 221 наукового та 60 навчально-методичного характеру, з них 93 наукових праць, що опубліковані у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, з них 16 наукових праць, у періодичних виданнях, які включені до наукометричної бази Scopus та Web of Science. Orcid: 0000-0002-5193-1775 Google Scholar: 1R8k7ZoAAAAJ Scopus: 8055053800 Web of Science: ONI-5389-2025 Контактні дані для консультування: oliinyk_volodymyr@nuczu.edu.ua

Викладач 	Дерев'янка Олександр Анатолійович, доцент кафедри автоматичних систем безпеки та електроустановок навчально-наукового інституту пожежної безпеки, кандидат технічних наук по спеціальності «Пожежна безпека», доцент по кафедрі «Пожежна автоматика». Наукові інтереси стосуються дослідження пожеж, методика проведення пожежно-технічних експертиз; дослідження систем і елементів забезпечення протипожежного захисту об'єктів різного призначення, підвищення їх надійності та ефективності; дослідження динамічних характеристик елементів установок автоматичного пожежогасіння; дослідження пожеж. Є автором 92 наукових та навчально-методичних праць, 6 винаходів та чисельних технічних розробок, які неодноразово представлялися на всеукраїнських виставках «Пожежна безпека». Orcid: 0000-0002-3602-2055 Google Scholar: 80cP0nAAAAAJ Scopus: 57204840636 Web of Science: W-5726-2018 Контактні дані для консультування: derevianko_oleksandr@nuczu.edu.ua
Анотація навчальної дисципліни	Вивчення дисципліни, дозволяє опанувати підходи та методи дослідження пожеж, які є найбільш поширеними об'єктами пожежно-технічної експертизи, ознайомитися з методами дослідження пожеж та пожежної експертизи, розвинути навички у роботі з речовими доказами, навчитися розуміти отримані експериментальні дані, робити висновки на їх основі. Крім того вивчення дисципліни дозволяє поглибити знання, що одержані при вивченні інших дисциплін, оскільки питання дослідження пожеж, встановлення причин їх виникнення та розвитку включають раціональний аналітичний комплекс різноманітних теоретичних знань
Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття здобувачами вищої освіти знань та практичних навичок, що необхідні для розв'язання задач, пов'язаних із з встановленням причин пожеж в періоді їхнього гасіння та після ліквідації, здатність аналізувати фізичні закономірності формування та виявляти ознаки осередку пожежі, особливості виникнення та розвитку.
Форми організації освітнього процесу (види навчальних занять)	Лекції, практичні заняття. Навчальні заняття (лекційні, практичні, індивідуальні); консультації; самостійна робота; контрольні заходи.
Компетентності	1. Здатність аналізувати причини виникнення пожеж та вибухів і визначати критичні значення небезпечних чинників пожежі та вибуху

	2. Здатність проводити дослідження пожеж та оформлювати матеріали дослідження 3. Здатність проводити експертизу пожеж та готувати проекти експертних висновків. 4. Здатність проводити дослідження з використанням приладів, які дозволяють визначити після пожежі сліди впливу вогню на конструктивні елементи будівель та обладнання.літератури щодо побудови сучасних автоматичних системах забезпечення протипожежного захисту. 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Програмні результати навчання	1. Аналізувати фізичні закономірності формування та ознаки осередку пожежі, особливості виникнення розвитку та встановлення причин пожежі. 2. Відшуковувати необхідну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати і оцінювати наявну інформацію..
Де можна застосувати отримані знання та вміння	При проведенні дослідження пожеж та роботі у складі слідчо-оперативних груп з розслідування пожеж, оформлювання матеріали дослідження та висновків про причину пожеж. При проведенні експертизи пожежою При проведенні досліджень з використанням приладів, які дозволяють визначити після пожежі сліди впливу вогню на конструктивні елементи будівель та обладнання.
Зміст навчальної дисципліни	
Тема 1.1 Дослідження пожеж. Загальні відомості.	12
Тема 1.2 Місце виникнення пожежі з точки зору кримінального процесу. Поняття осередку пожежі	10
Тема 1.3 Порядок спільних дій ДСНС, Національної поліції України та Експертної служби на пожежі.	10
Тема 1.4 Виникнення, розвиток та формування ознак горіння. Сліди впливу вогню і температури в умовах пожежі.	10
Тема 1.5 Ознаки осередку в місці виникнення пожежі.	10
Тема 1.6 Ознаки осередку, що утворюється над місцем виникнення пожежі	10
Тема 1.7 Осередковий конус. Причини утворення і характер ознак осередкового конусу. Непрямі ознаки осередку пожежі. Ознаки спрямованості поширення горіння. Послідовно загасаючі (наростаючі) поразки.	10
Тема 2.1 Інструментальні методи визначення осередків пожеж.	6
Тема 2.2 Метод встановлення осередку пожежі по площі пожежі. Метод встановлення осередку виникнення пожежі з використанням конфігурації зон пожежі.	6

Аналіз та ідентифікація слідів теплового впливу пожежі. Опис місця пожежі..		
Тема 2.3 Визначення осередку пожежі за показами очевидців. Оцінка показань очевидців при визначенні осередку пожежі. Питання, що ставляться на вирішення пожежно-технічної експертизи та її висновки.		6
Загальна кількість годин		90
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік	
Оцінювання навчальних досягнень	Здійснюється за 100-бальною шкалою за критеріями, що наведені у робочій програмі дисципліни Мінімальна кількість балів за поточний контроль для заочної форми навчання 42 бали	
Політика викладання навчальної дисципліни	1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань. 2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки, вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів. 3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються). 4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та/або інформальній освіті. 5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення. 6. Здобувачі освіти мають право на самостійний вибір форм і проблематики індивідуальних завдань. При виконанні індивідуальної роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та нормативними документа НУЦЗ України.	
Рекомендовані основні джерела інформації	1. Освітньо-наукова програма «Пожежна безпека» підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю К8 «Пожежна безпека» галузь знань К «Цивільна безпека». 2. Дерев'яно О.А., Шевченко Р.І, Щербак С. Портативний пристрій для виявлення осередкових ознак пожежі: пат. 155536 Україна: МПК (2024.01) G01N 15/00 G01R 27/02 (2006.01). № u2023 04459; заявл. 21.09.2023 ; опубл. 06.03.2024, Бюл. № 10. 3. Дерев'яно О.А., Оксьом Т.Ю., Литвяк О.М., Дурєєв В.О. Прилад для вимірювання товщини обугленого шару деревини. Патент на корисну модель №147153. Дата публікації 14.14. 2021 Бюл. №15.	

4. Дослідження пожеж. Конспект лекцій.// Дерев'янка О.А., Олійник В.В.- Черкаси, 2025.- 131 с.
5. https://elib.nuczu.edu.ua/nuczu/nni/ptatb/k-asbtae/text/Dosl_Pog_K_L.pdf
6. Практикум з дисципліни дослідження пожеж. Методичні вказівки до практичних занять. // Дерев'янка О.А., Олійник В.В., Черкаси 2025.- 102 с.
7. https://elib.nuczu.edu.ua/nuczu/nni/ptatb/k-asbtae/text/Dosl_Pog_Prakt.pdf
8. Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання (контрольної і роботи) з навчальної дисципліни “Дослідження пожеж” // Дерев'янка О.А., Олійник В.В., Антошкін О.А., Бондаренко С.М., Дурєєв В.О., Мурін М.М.. 2025.- 24 с.
https://elib.nuczu.edu.ua/nuczu/metod_rosrobka/text/K8/M_K8/DP.pdf
9. Дослідження пожеж: навчальний посібник / Сергій ВОВК, Андрій ХАРЧУК, Андрій СУХАЙ, Юрій ШЕЛЮХ – Львів: ЛДУ БЖД, 2022. – 528 с.
10. Наказ МВС України від 24.07.2017 «Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших по-дій, пов'язаних з пожежами»
11. Цимбал М. Л. Розслідування пожеж (огляд місця події та проблеми застосування спеціальних знань: монограф., за ред. д-ра юр. наук, проф. В. Ю. Шепітька] / М. Л. Цимбал. – Х. : Гриф, 2004 р. – 360 с.